

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1—.

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri v
da. umom naslednjega dne ter stane
mesečno na pošti D 10—, za ino-
zemstvo D 18—, dostavljen na dom
D 11—, na izkaznice D 10—.
Inserati po ugovoru.

Naroda se pri upravi TABORA,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1—.

UREDNIK: O. se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon internurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritihoje, desno. Tele-
fon št. 24. SHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Repoklasi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sobota 27. maja 1922.

Številka: 120.

Sovražnik, ki nas hoče uničiti.

V sredo se je vršil po vsej državi protialkoholni dan. V večjih mestih in industrijskih središčih so se vršila predavanja. Najodličnejši kulturni delavci so stopili pred ljudstvo, da ga pouče o velikem problemu našega časa in našega naroda: o alkoholizmu. Da, to je problem, pereč problem. Praznoverje o alkoholu in razni predsodki so nam prešli že v kri, zato je marsikomur neljubo, če se načne to vprašanje. A vsi razsodnejši ljudje že uvidevajo, da se mora ne samo načeti, temveč tudi — rešiti! Vlada je dala znamenje, javnost pa ima dolžnost, da v tem smislu nadaljuje delo. Predvsem je potreben pouk, potrebna je organizacija, potrebno široko in temeljito preporodno delo. Če se ne bo zganila vsa naša javnost in se zavedla, kako dalekosežna in važna je borba proti največjemu in praznoverju našega časa: veri v alkohol, nas bodo prisilili dogodki sami, a hol, nas bodo kadar bo — prepozno. No, čemo razpravljati na dolgo in široko; navajamo samo nekoliko števil, ki govore več kakor vse lepe besede.

Koncem lanskega leta je izdal zdravstveni odsek v Ljubljani uradne podatke o svotah, ki jih je prebivalstvo Slovenije v letu 1920 potrošilo pri uživanju alkoholnih pijač. Po teh podatkih se je zavilo:

vina 27.079.000 litrov,
piva 17.000.000 litrov,
sadjevca 7.366.400 litrov,
sadnega žganja 420.000 litrov,

in skupnem znesku K 1.405.100.000. Na eno osebo odpade povprečno 49 litrov opojnih pijač na leto v vrednosti 1312 kron. Tu ni všteto žganje, ki ga izdelujejo posamezne tvrdke iz špirta, isto tako ne iz inozemstva uvoženo žganje in vino. To žganje, ki ni označeno s številkami, cene strokovnjaki na dva tisoč milijonov kron. Tako lahko računamo, da je v Sloveniji — ki šteje z dojenčki in novorojenčki vred komaj en milijon duš — porabil vsak človek povprečno 2000 K za alkohol.

Docent dr. Robida je dejal na shodni za нравni prepoved, da »toliko kot pri nas se nikjer ne pije.« Po statistiki za leto 1920 je bilo v Sloveniji 6026 koncesioniranih gostilničarskih in krčmarških obrti, tako da pride na 185 oseb ena gostilna in na 308 oseb ena točilnica žganih opojnih pijač.

Kdor se ve v svojih mislih povzdigniti v nekoliko višje sfere kakor je zakajena gostilna, kdor iskreno ljubi našo domovino in naše ljudstvo, mora — vzdrhteti nad temi številkami. Mali narod, ki se je po večstoletnem boju iztrgal iz tujih krempljev, se sedaj sam ugonablja! Zastruplja svojo zdravno kri, uničuje narodni značaj in poštenje!

Alkohol degenerira telesno in duševno. To je znanstveno dejstvo, ki se ne da izpodbiti. Najbolj ga dokazujejo statistične številke, ki nam govore o naraščanju zločinstva, spolnih bolezni, nezakonskih otrok. Tuberkuloza se je v Sloveniji tako aklimatizirala, da je lahko imenujemo: slovenska bolezen. Surovost je vedno bolj nesramna in odkrita. Le pogledimo malo okoli sebe, ne dajmo se slepiti s predsodki! Degeneracija slovenskega ljudstva je žalostno dejstvo. O njej govore zdravniški sodniki, vzgojitelji, duhovniki. Se li zavedamo v polni meri grenke resnice, da slovensko plemo propada? Zdravnik dr. Breclj je dejal: »Tudi jaz sem živel v lahkovernem prepričanju, da so moči našega naroda nesuhljive. Statistika me je pa poučila, da naš narod hira. Usodno se širita

St. je pogajanj z Italijo.

Beograd, 26. maja (Izv.) V krogih naše genovske delegacije se govori, da je v zadnji seji naše in italijanske delegacije zahteval min. Schanzer, naj se doseženemu sporazumu o Reki in Barosu priključi tudi rešitev vprašanja o železniški progi Zadar—Knin in aprovizaciji Zadra preko našega ozemlja. Na energično zahtevo naše delegacije je Lloyd George zavrnil to italijansko zahtevo in ni bil niti dovolil, da bi se dalje razpravljalo o nji: Lloyd George pa ni izdal tega sklepa pismeno in ga je naša delegacija prosila, naj ga formulira pismeno in na to predloži naši in italijanski vladi.

Zavezniška pogodba male antante se podpisuje v Beogradu ob kraljevi poroki.

DKU Pariz, 25. maja. »Matin« doznava iz Beograda, da se sestanejo na kraljevski poroki rumunski in češkoslovaški ministrski predsednik z jugoslovenskim ministrskim predsednikom ter bodo ob tej priliki podpisali

Dokler nima naša vlada nič pismenega v rokah, ne more ničesar ukreniti. Kakor hitro pa dobi pismeno potrdilo Lloyd-Georgeovega sklepa, bo dr. Ninčić odpotoval v Ilidže in referiral o njem predsedniku Pašiću. Po zadnjih vesteh se baje Pašić ne strinja s tem, da bi bila Zadra dovoljena 15kilometrsko zona za aprovizacijo. Po njegovem mnenju bi bilo 5 kilometrov dovolj. Pašić zahteva, da naj Italija takoj izprazni 3. cono in Sušak in noče nič vedeti o tem, da bi bila Reka zastopana v komisiji, ki bo reševala vprašanje luk.

20-letno zavezniško pogodbo. Pri tej priliki bodo določili tudi smernice bodoče politike male antante napram Poljski in Grčiji na eni strani, Avstriji, Madžarski in Bolgariji na drugi strani.

Ameriško posojilo.

Beograd, 26. maja (Izv.) Pogajanja glede ameriškega posojila, ki bi se imela nadaljevati dne 11. junija, so se odgodila do 16. junija, da se more vlada med tem sporazumeti s klubi glede volilnega zakona.

Pašić ostane še v Bosni.

Beograd, 26. maja (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je sporočil, da namerava še 10 dni ostati v Ilidžah.

Izjava poljskega ministra Skirmunta.

DKU Pariz, 24. maja. Dunajski korespondent »Tempa« je imel razgovor s poljskim zunanjim ministrom Skirmuntom, tekem katerega je Skirmunt izjavil, da so vesti o namenu njegovega sestanka s poljskimi poslaniki v Budimpešti, Bukarešti, Pragi in Beogradu neresnične. On je samo informiral poljske diplomate o genovski konferenci ter sprejel poročila poslanikov o položaju v državi, v kateri so akreditirani. Dopisnik je dobil vtis, da hoče Poljska nastopati skupno z malo antanto, smatra pa, da je za enkrat še boljše, da ne prevzame nobenih formalnih obveznosti. O Avstriji se je izjavil Skirmunt zelo simpatično ter omenil, da so odnosi med Poljsko in Avstrijo v vsakem oziru dobri in bodo v bodočnosti še tesnejši.

Churchill o sprejemu Nemčije v zvezo narodov.

DKU London, 25. maja. Churchill je izjavil v spodnji zbornici, da je sprejem Nemčije v zvezo narodov v prvi vrsti odvisen od želje in postopanja Nemčije same. Britanska vlada bi storil anapako, če bi o stvari sklepala predno so natančneje znani nameni Nemčije.

Poljska ratifikacija pogodbe glede Šlezije.

DKU Varšava, 25. maja. Poljski sejm (narodna skupščina) je danes odobril nemško-poljsko pogodbo glede Gornje Šlezije.

Avstrijski konzulat v Ljubljani.

DKU Dunaj, 23. aprila. Dosedanje zastopstvo avstrijske republike v Ljubljani se je končno javno spremenilo v konzulat. Za konzula je imenovan dosedanji zastopnik, generalni

konzul Kohlruss, Pod Ljubljanski konzulat spada celo področje pokrajinske uprave za Slovenijo.

Velika eksplozija na Nižjem Avstrijskem.

DKU Baden, 25. maja. Danes krog 15. ure popoldne je izbruhnil v Blumau v obratnem nadzorstvu št. 5 ogenj, ki ga vsled pomanjkanja vode ni bilo mogoče pogasiti. Vsled tega se je ogenj naglo razširil tudi na druge objekte ter na pralnico, v kateri se izpirajo razstreliva. Pralnica je zletela v zrak. Število mrtvih in ranjenih še ni ugotovljeno. Ker pa se je bati še nadaljnih eksplozij, si nikdo ne upa gasiti ognja, ki razsaja in uničuje dalje. Škoda je ogromna. Poslopja v okolici so znatno poškodovana.

DKU Dunajsko Novomesto, 25. maja. Ob 21. uri. Po dosedanji cenitvi je 10 mrtvih in 60 ranjenih. 30 ranjencev je v tukajšnji bolnici, 30 pa so jih takoj prepeljali na Dunaj.

DKU Blumau, 25. maja. Ob 21.30. Dasi se ni več bati nadaljnih eksplozij, si še vendar nihče ne upa k pogorišču. Ogenj, ki je krog 20. ure izbruhnil v oddelku za strelišno volno, se še ni mogel pogasiti. Tovarna obstoja iz štirih objektov, v katerih je bil nitrodinamon, nitroglycerin, dinamit, in ekrasit. Objekt, v katerem je bil nitrodinamon, je zletel v zrak. V neposredni bližini tega objekta je delavska kolonija Neurisshof. Ostali trije objekti so rešeni. Ranjence odvažajo s posebnim vlakom na Dunaj.

Skirmunt v Krakovu.

DKU Varšava, 25. maja. Zunanji minister Skirmunt je danes dospel v Krakov.

Borza.

Zagreb, 26. maja. (Predborza po poročilu Zadrugne banke v Zagrebu.) Berlin 95 do 96, Italija 14.60, Praga 543 do 545, Dunaj 2.86 do 2.87, Newyork 278 do 279, London 12.70, Pariz 25.80, Budimpešta 34 do 30. Tendence neizpremenjena.

Curih, 26. maja. (Predborza. Izvirno.) Pariz 64.90, Zagreb 1.87, London 23.31, Berlin 1.80, Praga 10.05, Milan 27.50, Newyork 5.124%, Dunaj 0.05%, žig. krone 0.05%, Bukarešta 3.95, Budimpešta 64, Varšava 13

kugi: rodovitnost pada in umrljivost narašča. Kot zdravnik poudarjam: Narava ni slepa in kaznuje vsak prestopnik proti pravemu redu na krivcu samem in na njegovih žrtvah. Širi se pri nas kuga. Njene posledice so žalostne. Razpasla se je nečuvna razbrzdanost in surovost.

Zdaj se pa vprašajmo: Skoraj dve milijardi izdamo v Sloveniji za opojne pijače. Kaj bi lahko dosegli na narodnem, kulturnem, zdravstvenem, humanitarnem polju, če bi to ogromno svoto potrošili za stvari, ki bi oplemenitile naš narod in ga dvignile v vrsto odličnih, svetovnoznanih narodov? Koliko novih šol bi lahko zgradili, kako globoko bi med ljudstvo razširili prosveto in znanje! Kar nam je danes utopija, bi lahko bilo pri popolnoma treznem narodu resnica. Samo odstotek te vsote iznaša 20 milijonov. Če organiziramo in razširimo treznostno gibanje, se nam morda posreči prihraniti vsaj 2 odstotka, t. j. 40 milijonov. Izračunaj si vsak sam, kaj pomeni ta vsota! In kaj sta 2 odstotka?

Zadnji čas je, da se vsak naš človek zamisli v te uničujoče številke. Nikdar ni bila izrečena nad nami ostrejša kritika kakor je ta hladna, nepristranska statistika. Nas vse obtožuje, vsem nalaga dolžnosti. Kako drugače bi bilo pri nas vse javno življenje, če bi ne bilo toliko dejanske in miselne pijanosti. Otrsimo se predsodkov in pojdemo na delo.

Dr. Radoslav Pipuš:

Prekmurske železnice

Konec.

Proga Špilje-Radgona je vsaj za silo zadostovala tudi severnemu delu Slov. Goric, dokler ni razpadla Avstrija. Ko je po razpadu Avstrije Mura postala državna meja, so Slov. gorice bile odrezane od te železnice. Kakšno težavo in sitnost smo morali že prebiti, ker proga Špilje-Radgona nam ni bila na razpolaganje, to je še v dobrem spominu vseh gospodarskih krogov v Mariboru, v Slov. goricah in na Murškem polju. V zadnjem času je za silo omogočen železniški promet med Mariborom in Murškim poljem po progi Špilje-Radgona. A ta promet zadoštuje komaj za največjo silo. Dosedajne skušnje nas že učijo, da moramo vsak čas biti pripravljeni na to, da ta promet spet preneha. Čisto gotovo pa je, da bode ta promet takoj pretrgan, kakor hitro pride do najmanjšega političnega ali gospodarskega nesporazumljenja med Jugoslavijo in Avstrijo. Da proga Špilje-Radgona za vojaške ter obrambne namene ne more priti v poštev, je samo ob sebi umevno. S progo, ki bi od Maribora in Ptuja tekla po Pesniški in Ščavniški dolini proti Murški Soboti, bi pa ne bilo popolnoma ustrezno samo vsem gospodarskim potrebam Prekmurja, ampak tudi gospodarskim potrebam celih rodovitih Slov. goric. S to progo bi Prekmurje dobilo ob enem tudi najbližjo zvezo s svojim političnim središčem. Proga bi odgovarjala tudi vsem vojaškim zahtevam, ker ni ogrožena od sovražnika, se da dobro braniti, a omogoča kar najhitrejšo razpošiljanje vojaštva na vse točke državne meje od Špilja do Krke v Prekmurje. Ta proga bi nudila najkrajšo zvezo Prekmurja z Mariborom, čez Ptuj in Pragersko nudila tudi najkrajšo zvezo Prekmurja z Ljubljano in Jadranskim morjem. Če bi se gradila ta proga, potem bi bile Prekmurje po tej progi z ostalo državo neposredno zvezano proti zapadu po progi Murska Sobotič-Lendava-Čakovce, pa tudi proti jugu, torej naravnost

nost idealna zveza te vodovitne deželice z ostalo državo.

Kar je posebno pri današnjih težavnih finančnih razmerah pri vseh železniških gradnjah treba posebno upoštevati, to je vprašanje rentabilnosti. Že poprej sem omenil, da bi se proga Murska Sobota-Ljutomer-Ormož najbrže nikdar ne rentirala. Najbrže bi izkazovala, kakor nekdanje štajerske lokalne železnice vedno primanjkljaje. Takega primanjkljaja se pri progji Maribor in Ptuj proti Murski Soboti ni bati. Ta proga bi ne posredovala samo vsega živahnega prometa med bogatim Prekmurjem in z rodovitnimi Slov. goricami na eni strani ter med njunimi naravnimi tržišči Mariborom in Ptujem na drugi strani, ampak bi postala tudi proga svetovnega prometa. Ta proga bi omogočila direktno najkrajšo zvezo med Koroško, Mariborom, Mursko Soboto, Zalaegerszegom Rabom, torej skratka med alpskimi deželami in malo donavsko ravnino. S to progjo bi dobil Maribor in vse slovenske dežele najkrajšo zvezo z Bratislavo in s Češkoslovaško državo. Ž njo bi dobili Maribor-Ptuj-Ljubljana tudi novo zvezo z Dunajem. Maribor in Ptuj tudi drugo direktno zvezo z Budimpešto. Ta proga bi znala torej v kratkem izdatno konkurirati s progjo Pragersko-Budimpešta južne železnice. Dobila bi ogromen promet in ni dvoma, da bi se dobro obrestovala. Umestno bi bilo, da bi proga gradila država in da bi država to storila čimprej. Zlasti pa bode se morala mariborska pokrajinska skupščina čimprej in resno pečati z vprašanjem, kako se naj najkrajšim putem po železnici zveže Prekmurje s sedežem pokrajinske oblasti. To ne bo samo zakonita dolžnost in pravica te skupščine, ampak skupščina bode morala to storiti tudi iz lastnega interesa, da čim tesneje zveže posamezne člene svojega ozemlja s središčem ter pospešuje gospodarski napredek posameznih delov svojega ozemlja in na ta način povzdigne tudi njih finančno moč. Morda pa bi se našli tudi zasebniki, ki bi gradili to progo. Po mojem mnenju je obrestovanje gotovo. V skrajnem slučaju naj bi država ali pokrajina prevzela poročstvo za primerno obrestovanje gradbene glavnice. Tukaj bi bilo hvaležno delo za naše banke in druge denarne zavode. Pred vsem pa bi se naj začeli gospodarski krogi vseh krajev, katerim bi taka proga prinašala korist, s tem vprašanjem pečati. Pred vsem naj izrazijo trgovske, kmetijske, obrtne in druge gospodarske korporacije pa tudi posamezniki in občine svoje mnenje. Jaz nisem strokovnjak v železniških zadevah. Ne domišljujem si torej, da mora moje mnenje edino pravilno biti. Moj namen je pred vsem sprožiti to misel v javnosti, da se javnost začne ž njo pečati in da začne razpravljati o tem vprašanju. Hvaležen bodem torej go-

Ivan Kežzar:

Zgodovina Slovenske čitalnice v Mariboru.

(Govor ob proslavi 60-letnice.)
(Dalje.)

Slavnost se je vršila v dvorani Kartingove gostilne ter je čitalnica povabila tudi Nemce in zaprosila mestno občino za prispevek, toda občina je prošnjo odbila. Slavnostni govor je govoril dr. Sernee, vspeod pa je obsegal izključno samo Slomškove pesmi, katerim je za ta dan zložil napetve dr. Gustav Ipavice, ki se je je tudi sam udeležil. Obisk je bil sijajen, ter je prinesel 210 gold. čistega dobička za Slomškov spomenik. To leto, 2. aprila se je uprizorilo v Mariboru prvo gledališko igro in sicer Vilharjevo šalovgro »Župan«.

Omenim naj še, da se je leta 1865. otvorila Kazina in s tem začela naraščati napetost med Slovenci in Nemci, ki je kmalu rodila za Slovence jako slabe sadove, dasiravno so v početku tudi Slovenci sodelovali pri kazinskem društvu.

Leta 1866. je dobila čitalnica novega predsednika, prof. Josipa Šumana. Dr. Sernee je bil namreč kljub vsem nemškim intrigam imenovan odvetnikom v Kozjem, blagajnik dr. Pavlič pa odvetnikom v Velikoveu. Znamenita je bila 5. letnica, pri kateri so dr.

spodu uredniku, če sprejme te vrstice v svoj cenjeni list. Ravno tako bodem tudi, ako objavi tudi razprave drugih oseb, ki bi se oglasile k temu vprašanju, bodisi tudi, da zastopajo te osebe nasprotno stališče, da torej pobijajo moje stališče. Stvar je važna dovolj, da se v javnosti vsestransko pretrese, da se pojmi razbistrijo in razčistijo, da pa pride tudi do odločilnega koraka, kakor hitro je stvar pojasnjena in za izvršitev zrela.

Politične vesti.

* **Novo nemire na naši meji** so povzročili zadnje dni laški fašisti. Parokrat že so hoteli prekorajčiti našo mejo, zlasti pri Kastvu, a so morali vedno s krvavimi glavami nazaj. Sedaj baje pripravljajo odločen odpor proti izpraznitvi Sušaka in baroške luke. — Naša vlada, je po poslaniku intervenirala pri rimski vladi, ki je dala zahtevati, da bo ukrenila proti fašistom najstrožje korake.

* **Zakaj Poljska ne pristopi k Mali antanti?** Poljski minister za zunanje zadeve Skirmunt je izjavil na vprašanje, zakaj Poljska ne pristopi k mali antanti: »Glavna zapreka, radi koje Poljska ne more pristopiti mali antanti, je naš geografski položaj. Naši interesi ne gravitirajo samo proti Donavi, ampak imamo interes tudi na Črnem in na Baltičkem morju. Še je ena zapreka: Poljska hoče voditi samostalno politiko. Kakor veste, je Poljska v Genovi delala v popolnem sporazumu z malo antanto in bo to tudi v bodoče.«

* **Novo grško vlado** ste sestavili narodna in reformistična stranka brez venizelistov. Min. predsednik je Protapadodis, ki računa na 40-60 glasov večine v parlamentu.

Dnevna kronika.

— **Radikalni list v Gornji Radgoni?** »Murska Straža« poroča: Posebna politična skupina bo začela začetkom meseca junija izdajati v Gornji Radgoni nov list »Samouprava«, organ narodno radikalne omladine za »Slovenijo«. To bi bil že tretji list, ki bo izhajal v Gornji Radgoni, malem obmejnem trgu. »M. Straža« tudi pristavlja, da bo začel v Gornji Radgoni izhajati še neki strokovni list. — Listi tedaj naravnost dežujejo. Ali bo »Samouprava« živela dalj časa kakor blagopokojno kočevsko glasilo slovenskih radikalcev — to je seveda v božjih rokah. Morda pa dobimo iz Gornje Radgone še novo stranko? Le kar naprej, dokler je še vetra kej!

— **Hribarjeva afera z Windischgraetzovo vilo na Bledu**, ki je vzbudila zadnji čas veliko upravičenega prahu v naši javnosti, je sedaj končana s tem, da je vlada v Beogradu storila načel-

ne sklepe, v smislu katerih je podaritev vile kot poročnega daru kralju nemogoča. Vilo na Bledu kupi kralj sam, ker hoče imeti na Bledu svoj stan. Od Hribarja nabrani zneski za vilo pa se smejo uporabiti v sporazumu z upravo kraljevega dvora v kak narodni namen. Hribar mora vrniti tudi one 3 milijone, ki jih je vzel za nakup vile iz narodno-obrambnega fonda.

— **Republikanec dr. Novačan** je v nedeljo 21. t. m. doživel na shodu, ki ga je sklical k Sv. Štefanu na Šmarju, popoln poraz. Svetostefančani so odločno odklonili Novačanovo politično godljo. To je že drug bridek polom!

— **Ukinjene naredbe bivše dežne vlade za Slovenijo.** Ukinjene so naredbe: 1. glede nadrobne prodaje alkoholnih pijač v zaprtih steklenicah (od 10. dec. 1919); 2. o trgovini z živino (od 20. dec. 1919); 3. o trgovini z mlekom in jajci (od dne 20. decembra 1919); 4. o agenturnih in komisijskih podjetjih, o menjalnicah in trgovanju z valutami (od 18. avgusta 1920).

— **Utopljenka.** Pri elektrarni v Fali so dne 25. t. m. potegnili iz Drave žensko osebo, staro do 30 let. Ženska je nepoznana. Bila je samo v srajci, ter ima prstan na desni roki. Truplo je v vodi ležalo k večjemu 10 dni in je prepeljano v mrtvašnico v Sehnico ob Dravi.

— **Na Pragerskem** je bivše Trösterjevo posestvo za kolodvorom kupil neki ljubljanski veletrgovec in namerala zgraditi veliko moderno klavnico za klanje živine za izvoz.

— **Sv. Duh na Ostrem vrhu.** Turistovska sezona se je pričela. Pozno letos sipa Vesna cvetje na naše planinske livade. Razgled je krasen, pot iz postaje Fala dobra — novo markirana, ki dovede izletnika v 2 urah na vrh. Obmejnih stražnikov se ni bati! Planinci, na plan!

Središče. Tukaj so bili dne 21. t. m. združeni sledeči lovi: Središče K 3400 Kočevar Franc, Kog K 1280 Pajtlar Matija, Jastrebec K 820 Zabavnik Jakob, Vitan 4440 Sever Mihael, Vodranci K 20.000 Ormoška grajščina, Salovec K 10.000 Ormoška grajščina, Obrev K 5200 Kočevar Franc.

— **Ormož.** Dne 23. t. m. so bili izdražbani sledeči slovi: Zerovinci: Avgust Vraz 2480 K. Lahonci: Fergula Franc 2240 K. Sv. Tomaž: Zmazek Ferdinand 1400 K. Savci: Cajnkran Jan. 960 K. Bratonečiči: Majcen Ivan 840 K. Runcič: lovski klub 2480 K. Veličane: lovski klub 2640 K. Mihalovci: lovski klub 1280 K. Brebrovnik: Rajh Ludovik 1840 K. Sv. Miklavš: Golenko Anton 1220 K. Vičanci: Vidensek I. 1560 K. Litmerk: Kuharič L. 5680 K.

— **V Domonšavci** so dosedaj neznani tatovi vdrli 13. t. m. v evangeljsko cerkev in so odnesli vse vrednosti. S plenom so najbrže pobegnili čez mejo na Madžarsko.

3. Lastna gospodarska družba za Štajersko.
4. Slovenski učni jezik na vinorejski šoli v Mariboru.
5. Slovenski učni jezik na ljudskih in srednjih šolah, nemščina kot predmet.
6. Jugoslav. vseučilišče v Zagrebu.
7. Združenje vseh slovenskih pokrajin v eno celoto.
8. Slovensčina v cerkvi in bogoslovju. Prvi tabor se je vršil 9. avgusta v Ljutomeru. Udeležilo se ga je nad 7000 ljudi, predsedoval je dr. Razlag, kot govorniki so pa nastopili dr. Prelog, dr. Vošnjak in Božidar Rajčič. Drugi tabor se je vršil 6. sept. v Zalcu ob udeležbi 15.000 ljudi, tretjega 16. okt. v Šempasu na Goriškem se je udeležilo nad 10.000 ljudi. Nadaljni tabori so se vršili še v Sevnici, v Brdih na Goriškem, na Kalcu na Notranjskem, v Vižmarjih, v Ormožu, v Tolminu, zadnji pa 19. 6. 1870. v Kapeli pri Radgoni. Popisal je te tabore dr. Vošnjak, knjige je pa založilo Slovensko politično društvo v Mariboru, ki se je leta 1869. ustanovilo. Leta 1868. je čitalnica na predlog dr. Dominkuša sklenila izdajati nov list »Slovenski Narod«, ki je izšel 2. aprila pod uredništvom Teršiča. Leto 1869. nam je, kakor že omenjeno, prineslo politično slov. društvo na Štajerskem. Ustanovni občni zbor,

— **Plitvička jezera** — izlet in sestanek. Slovensko planinsko društvo priredi za binkoštno praznike sestanek in izlet k Plitvičkim jezerom, kjer se snide s člani Hrvatskega planinskega društva in člani Društva planinara za Bosnu i Hercegovinu. Udeleženci SPD imajo polovično vožnjo po državni in južnih železnicah. Ta ugodnost velja od vstevši 2. do vstevši 8. junija t. l. Odhod iz Ljubljane preko Karlovca, Ogulina dne 2. junija ob 17.53, zbirališče pol ure prej na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Udeleženci naj prijavijo, ako mogoče, v pisarni SPD, Kralja Petra trg 2, da preskrbimo glede vozov, prenočišča, prehrane itd., ter dobijo tudi tu druge tozadevne informacije. Člani naših podružnic dobijo lahko vse podatke pri podružnih odborih. V pisarnih prijavah naj vsak označi, ali reflektira na voz iz Vrhovine, ali namerava iti ca 4 ure peš iz Rudopolja k Plitvičkim jezerom. V slučaju spremembe voznega reda uporabimo temu vlaku odgovarjajoči vlak po voznem redu od 1. junija t. l. K obilni udeležbi vabi odbor SPD.

— **Dražba lovov.** Dne 16., 17., 18. in 19. maja 1922 se je vršila v Slov. Bistrici dražba sledečih lovov: Sv. Ana, zakupnik Matija Hajšek, Sv. Ana, letna zakupnina 1100 K. — Brezje, zakupnik Franc Vežjak, Poljčane, letna zakupnina 1000 K. — Jelovec-Makole, zakupnik Martin Šamperl, Makole, letna zakupnina 650 K. — Lužčka vas, zakupnik Viljem Schwellz, Pekel, letna zakupnina 1100 K. — Modrače, zakupnik Franc Vežjak, Poljčane, letna zakupnina 850 K. — Pečke, zakupnik Franc Rogina, Makole, letna zakupnina 1010 K. — Pekel, zakupnik Jožef Bauman, Pekel, letna zakupnina 130 K. — Poljčane, zakupnik Ivan Hauptman, Poljčane, letna zakupnina 1310 K. — Stanovsko, zakupnik Karl Sima, Pekel, letna zakupnina 800 K. — Stopno, zakupnik Jožef Šoster, Makole, letna zakupnina 1000 K. — Zabljek, zakupnik Ivan Kac, Slovenska Bistrica, letna zakupnina 4500 K. — Slovenska Bistrica, zakupnik Franc Juhart, Slovenska Bistrica, letna zakupnina 1200 K. — Zg. Bistrica, zakupnik Fran Gunčar, Zg. Bistrica, letna zakupnina 1200 K. — Cigonca, zakupnik oskrbništvu grofa Attemsa, Slovenska Bistrica, letna zakupnina 1000 K. — Črešnjevec, zakupnik Karl Kukovič, Slovenska Bistrica, letna zakupnina 3200 K. — Laporje, zakupnik Alojz Šifer, Laporje, letna zakupnina 2800 K. — Zg. Ložnica, zakupnik Franc Gunčar, Zg. Bistrica, letna zakupnina 2000 K. — Sv. Martin n. P., zakupnik Jožef Fagel, Sp. Prebukovje, letna zakupnina 3050 K. — Ritoznoj, zakupnik Franc Stopar, Kovača vas, letna zakupnina 1600 K. — Smrečno, zakupnik oskrbništvu grofa Attemsa, Slovenska Bistrica, letna zakupnina 3000 K. — Studenice, zakupnik Franc Koropec, Studenice, letna zakupnina 1250 K. — Boj-

se je vršil 15. junija ter izvolil predsednikom Tomšiča, v odbor pa dr. Vošnjaka, Rapotca, dr. Dominkuša, Rajčiča, dr. Srebreta, Jurčiča, dr. Ulagoga, Radeja in Koželja. Leta 1870. se je dr. Sernee povrnil kot odvetnik v Maribor ter zopet prevzel predstevstvo čitalnice. To leto so se pa žalibože začeli duhovi cepiti, kar je močno oviralo delovanje čitalnice skoro celih 10 let. Slov. politično društvo se je prekrstilo v Katoliško pol. društvo, na čelo mu je stopil grof Brandis in v društvo so vstopili tudi Nemci. Razkol se je naglo širil, čitalnica je izgubila mnogo članov ter propadala vedno bolj, tako, da je padla do leta 1875. na 25. članov.

Leta 1871. je prevzel predstevstvo zopet dr. Prelog za njim pa dr. Josip Ribič.

Do leta 1875. je prenehalo skoraj vse delovanje čitalnice, vsaj časopisje ga ne omenja. Dr. Vošnjak, dr. Sernee in drugi so prestopili v liberalni tabor in med konservativno in liberalno strujo so se vršili ljuti politični boji, ki so onemogočili vsako pozitivno narodno delo.

27. jan. 1872. je umrl predsednik čitalnice dr. Prelog, kateremu je napisal Davorin Trstenjak krasen nekrolog, čitalnica je pa pozneje v znak hvalečnosti založila njegova dela. (Dalje prihodnič.)

tina, zakupnik Jožef Kofler, Slovenska Bistrica, letna zakupnina 12.000 K. — Bukovec, zakupnik Ant. Vrečko, Bukovec, letna zakupnina 600 K. — Dežno, zakupnik Andrej Mahorič, Makole, letna zakupnina 850 K. — Hošnica, zakupnik Franc Kaukler, Hošnica, letna zakupnina 3000 K. — Kalše, zakupnik Jožef Kac, Slov. Bistrica, letna zakupnina 3000 K. — Kovača vas, zakupnik Albert Stieger, Slov. Bistrica, letna zakupnina 1200 K. — Sp. Nova vas, zakupnik Franc Juhart, Slov. Bistrica, letna zakupnina 1900 K. — Oglensak, zakupnik Franc Šuntner, Oglensak, letna zakupnina 960 K. — Ošelj, zakupnik Franc Tomazin, Zg. Bistrica, letna zakupnina 4000 K. — Frajhač, zakupnik Martin Auer, Gabernik, letna zakupnina 1500 K. — Gabernik, zakupnik Martin Auer, Gabernik, letna zakupnina 1500 K. — Pokošje, zakupnik Karl Hrasnik, Spod. Polskava, letna zakupnina 3800 K. — Sp. Polskava, zakupnik Pavel Glančnik, Pragersko, letna zakupnina 10.000 K. — Zg. Polskava, zakupnik graščina Viljemine Post, Zg. Polskava, letna zakupnina 1300 K. — Pretrež, zakupnik Karl Kukovič, Slovenska Bistrica, letna zakupnina 700 K. — Šentovec, zakupnik Henrik Matuš, Slovenska Bistrica, letna zakupnina 1400 K. — Vrhloga, zakupnik Anton Mlakar, Vrhloga, letna zakupnina 4500 K. — Verhole, zakupnik Janez Potisk, Verhole, letna zakupnina 410 K. —

— Sprejem pripravnikov finančne kontrole. Generalna direkcija posrednih davkov potrebuje večje število pripravnikov finančne kontrole. Razen začetne plače letnih 1200 dinarjev prejema pripravnik finančne kontrole obloko in obutev, stanovanje in kasarni, odnosno pavšalni nadomestek za stanovanje letnih 180 din., če bi se ne mogli namestiti v vojašnici in osebne draginske doklade (za sedaj najmanj 16 dinarjev dnevno) kakor ostali uslužbeni, odnosno poduradniki. Služba je prva tri leta časna, a po preteku te dobe se postavi začasni poduradnik za stalnega poduradnika finančne kontrole. Stalni poduradniki finančne kontrole imajo pravico do pokojnine. Oni, ki izpolnijo predpisane pogoje in se dobro vedejo, morejo napredovati za preglednike finančne kontrole I. razreda (največja plača 2880 din.), odnosno tudi za uradnike finančne kontrole. V službo finančne kontrole se smejo sprejemati naši državljani, ki imajo te pogoje: 1. so dobrega vedenja 2. so zdravi in popolnoma sposobni za službo finančne kontrole; 3. so neozelenjeni ali vdovec brez otrok; 4. niso mlajši nego 18 let in starejši nego 35 let; 5. niso dovršili najmanj osnovno šolo. Prednost imajo kandidati, ki so že služili pri finančni kontroli, pa niso bili odpušteni na podlagi disciplinarne razsodbe, slabega vedenja ali nezanesljivosti, nadalje kandidati z višjo šolsko izobrazbo, kakor tudi oni, ki so odslužili svoj vojaški rok in imeli nižje čine v vojski. Vsi oni, ki imajo te pogoje in se želijo udeležiti konkurza, se pozivajo, da vložijo lastnoročno pisano prošnjo, v kateri se mora obrazložiti potek življenja od izstopa iz šole, najkasneje do 15. junija 1922 in sicer: a) oni iz Srbije in Črne gore: pri okružni finančni upravi v Vel. Bečkerek; b) oni iz oblasti izven Srbije in Črne gore: pristojni delegaciji ministarstva financ (Ljubljana, Sarajevo, Split, Zagreb) v odnosu oblastni finančni direkciji v Novem Sadu. Prošnji se mora priložiti a) za vedenje: potrdilo pristojnega občinskega predstojništva, v katerem mora biti tudi potrjeno, da je prosilec mora biti tudi potrjeno, da je prosilec nezakonsko ali vdovec brez otrok; b) za zdravje in sposobnost potrdilo državnega zdravnika; c) za starost: krstni list ali kak drug dokaz; d) za šolo: spričevalo ali potrdilo o tem in d) vojaško izkaznico, če je prosilec odslužil svoj vojaški rok.

Celjske novice.

Za upravitelja v IX. čin. razredu na javni bolnici v Celju je imenovan g. Ivan Prekorski.

Naše ljudsko vseučilišče je pod večjim vodstvom vlad. svetnika g. Lileka končalo minuli ponedeljek svoje prvo leto s predavanjem urednika Šimic. Institucija se bo vzdržala in prične z oktobrom svoje drugo leto. Na razvoj našega kulturnega življenja je brez

dvoma blagodejno vplivala, saj je vsak ponedeljek bila risalnica meščanske šole skoro polna poslušalcev. Tudi med počitnicami se bo privedilo nekaj predavanj in bodo povabljeni razni vseučiliški profesorji.

Prekmurje.

Veliko razburjenje je povzročilo med našim ljudstvom, da so celi inventar železnice Murska-Sobota-Hodoš odpeljali nekam na Hrvaško, kjer se bo porabljal pri neki novo zgrajeni železnici. Ta naša edina železnica pa ni bila državna, ampak je samo v državni upravi bila. Železnico smo si mi sami dali zgraditi, deloma s tem, da smo krog dve tretini delnic podpisali, večinoma občine, katere so dandanes plačujejo obresti od takrat si izposojenega kapitala, deloma pa s tem, da so lastniki večinoma brezplačno dali potrebna zemljišča. In sedaj namesto da bi nam zvezo napravili z Doljno Lendavo ali z Ormožem, da bi nam ne trebalo v Maribor peš iti, kjer imamo največ opravkov, sedaj se nam to kar so mi s težkim trudom spravili, hočete vkraj zeti. Gospodje v Zagrebu (baje je zagrebska direkcija odredila vse to brez vedenja g. ministra saobračaja) nič ne premisljuje in se ne brigajo, brigajo se pa naši sovražniki, madžaroni, ki vsako malenkost porabijo in hujskajo proti državi; saj so se celo pripravljali na nekaterih postajah, da se proti postavijo in ne dajo nič odpeljati, češ da je to madžarsko. Edini poslanec g. dr. Kukovec nam je zopet na pomoč priskočil in zopet z uspehom. Zahvaljujemo se vam, g. poslanec, tem potom in Vas zagotavljamo, da ne bomo pozabili Vaših zaslug. — Prekmurec.

JDS.

Demokratski družabni večer v Mariboru se vrši neprekinjeno v soboto 10. junija zvečer v zgornjih prostorih Narodnega doma. Med drugim je na dnevnem redu predavanje vseuč. prof. dr. Plešiča o pomenu Maribora v jugoslovenski zgodovini.

Načelstvo organizacije demokratske stranke za mariborsko oblast je imelo v četrtek 25. t. m. svojo sejo v Mariboru, skoro polnoštevilno od vseh članov občinskega. Razpravljalo je važne tekoče zadeve, zlasti tudi gospodarske zadeve Prekmurja in so se storili potrebni sklepi. Obširno je razpravljalo tudi o predstojajočih volitvah v oblastno skupščino ter storilo več važnih sklepov glede taktike. Sprejet je bil sledeči komunique: »Demokratska stranka smatra delazmožno in delavoljno oblastno skupščino za najvažnejši predpogoj gospodarskega razvoja oblasti in polaga važnost na to, da vsi sloji prebivalstva sodelujejo pri važnem gospodarskem delu skupščine. Glede izvedbe volitev za oblastno skupščino se je zedinilo načelstvo demokratske stranke v Mariboru na sledeče načelne točke: kandidati naj se postavijo v srezih na posebnih srezkih kandidacijskih sestankih, h katerim se naj pritegnejo zastopniki občin po posameznih gospodarskih in socijalnih skupinah. Od kandidata se zahteva usposobljenost za samoupravne posle, narodna in moralna neoporečnost, nadalje da brezpogojno priznava jugosl. državo in se zaveže delati na podlagi temeljnih državnih zakonov, zlasti vidovdanske ustave. Podpirajo se brez ozira na stranke narodni in napredni kandidati, ki se obvezno izjavijo za delazmožno oblastno skupščino.«

Občni zbor krajevne organizacije JDS za mesto Slov. Bistrica se je vršil dne 19. maja t. l. ob zelo lepi udeležbi naprednih vrst. Ko sta predsednik in tajnik podala letno poročilo o delovanju organizacije, so isto vsi navzoči z odobravanjem vzeli na znanje. Soglasno se je volil stari odbor pot dičnim predsedstvom g. dr. Josipa Pučnik-a. Kot delegata za pokrajinski zbor stranke sta bila določena gg. dr. Josip Pučnik in Danijel Omerzu. G. ministru dr. Žerjav-u se je poslala brzojavka sledeče vsebine: »Na obnem zboru krajevne organizacije JDS za mesto Slov. Bistrica zbrani se veselimo, da se je vaše zdravstveno stanje izboljšalo, ter vam pošiljamo najudanejšo pozdrave. Končno se je enoglasno sklenila sledeča resolucija:

1. Finančno ministarstvo naj stavi vladi predlog, da na podlagi čl. 4. zakona o izvozu in izvoznih carinah takoj prepove iz cele naše države izvoz moke, žita, mleka, mesa, jaje in živine, ker le na ta način je mogoče, da se cene najvažnejših življenskih potrebščin znižajo.

2. Da vlada sporazumno s fin. odborom zakonodajne skupščine takoj ukine odlično ministr. sveta z dne 8. 4. 1922. U. L. št. 44-121 ex 22 odstavek 3 in 4 glede maksimiranja drag. doklad poduradnikov in slug, ker lahko ima ta naredba za prizadete uslužbence katastrofalne posledice.

3. Da vlada sporazumno z zakonodajno skupščino takoj preklicuje čl. 28 tekoč. U. L. št. 27-70 1922., ki govori o črtanju drag. doklad onim nižjim javnim nameščencem, ki plačujejo 5 Din. letnih neposrednih davkov ker je ta naredba skrajno krivična. Zahtevamo, da se ta naredba, uporablja le proti onim, ki plačujejo 300 Din. letnih direktnih davkov.

4. Da se položaj vseh državnih nameščencev izboljša, je potrebno, da vlada nemudoma uveljavi službeno pragmatiko po demokratičnem principu, ker je znano, da ne znašajo za državne uslužbence niti novi zvišani prejemki eksistenčnega minuma.

Demokratski shod v Sevnici se vrši v nedeljo 28. t. m. ob 1/8. uri zjutraj v prostorih g. Kovača. Govorita poslanec dr. Kukovec in Rebek.

Mariborske vesti.

Maribor, 26. maja 1922.

Desolatne razmere pri naši električni razsvetljavi. Predsinočnem in sinoči so v večjem delu mesta nemudoma zopet ugasnile električne luči, kar se v Mariboru dogaja tako često, kakor menda nikjer drugje na svetu, čeprav imamo — največje elektrarno v Jugoslaviji. Kaj je temu vzrok? Zlobni jeziki pravijo, da je to sabotaža, da nas tuje podjetje nalašč šikanira ter da so predvečerašnjem gotovi gospodje mesto da bi se brigali za razsvetljavo — sedeli v baru. Mi tem zlobnim jezikom zaenkrat še ne verujemo, lahko pa se zgodi, da jim bomo verjeli in potem bomo posvetili z lučjo, ki bo bolj bliščeča kakor pa je mariborska elektrika.

Nabori. Vojaški urad mestnega magistrata nam sporoča: Jutri, 27. t. m. je zadnji dan naborov. Vsi oni, ki se niso odzvali vpoklicu k naboru, se bodo po tozadavnih predpisih najstrožje kaznovali.

Glasbeni Matici v Mariboru so v zadnjem času darovali in naklonili: Mestna občina Maribor 12.000 K; Viljem Fraud, tovarnar 20.000 K; Gosposodična Slavica Mezgečeva je velikodušno darovala Matici pripoznanji honorar za sodelovanje pri koncertih v znesku 700 K; dr. Karl Skapin, odv. 730 K; dr. Stanko Stor, odv. konc. iz neke sodne poravnave 400 K; Anton Stepic, viš. davni upravitelj 200 K; Drago Kobi, lesni trgovec 250 K; I. Lepušček, družabnik tvrde Drava 250 K; E. Writzl, lesni trgovec v Kozmincih pri Ptuj 150 K; Okrajni zastop Maribor 10.000 K. Odbor se najiskrenejše zahvaljuje vsem velecenjenim darovalcem prispevkov, ki služijo v olajšanje težkoč, s katerimi se bori Gl. Matica v svojem poslovanju.

Ljudska univerza. Danes zvečer predava v mali kazinski dvorani dr. Jan o bankoveih. Predavanje obeta biti zelo zanimivo in poučno.

Koncert kubanskih kozakov. — Opozarjamo sl. občinstvo na velike lepake, ki so nabiti po mestu, iz katerih je razviden obsežen in pester spored in zanimive točke, ki se bodo predvajale na tem koncertu.

Ljubljanski juristi v Mariboru. V soboto, dne 27. t. m. dopoldnee pridejo slušatelji višjega oddelka juridične fakultete v Ljubljani z dekanom dr. Dolencem v Maribor, da si ogledajo tukajšnje kaznilnico.

Darovi za gladojočo Rusijo. G. Rudl, monter elekt. podj. 10 Din., Institut Vesna 230 Din., Zadruga gospodarska banka 750, ista (uradništvo) 65, Zinthauer 50, K. Wolf lekarnar 50, lekarna König in osebe 100, Velika kavarna, vodstvo in osebe 150, Glavna tobačna zaloga 50, Kršč. ženska

zveza marib. 50, Šolsko vodstvo Radvanje 27, Šolsko vodstvo Planica 7, Mestni pogrebni zavod 37, Tvrška Pučel in Rosman (delavec Murko) 2, »Kovina« Maribor-Tezno 100, Alojz Knappek, trg. 50, Šolsko vodstvo Črešnjovec 21, Anglobanka (uradn.) 415, Uprava »Vetrinjski dvor« 100, dr. J. Schmiderer 25, Mestni obč. urad Šostanj 586, Feliks Skrabl 300, Mestni občinski urad Slovenjgradec 50, Okrajni šolski svet Slovenjgradec 485,50, Skupaj s prejšnjimi darovi: 39.112,93 Din.

Za sirotišnico v Mariboru je daroval g. Ivan Skušek nagrado od najdenine v iznosu 24,15 Din.

Glavno cepljenje za občne Krčevina in Laiferšperk se vrši v prostorih krčevinske šole v Tomšičevi ulici dne 1. junija, to je v četrtek ob pol 10. uri. Pregled in nadaljevanje cepljenja za stranke, ki so bile zadržane prinesiti svoje otroke k glavnemu cepljenju, se vrši teden dni pozneje na istem mestu in ob istem času. Prinešeni se morajo vsi otroci, stari nad štiri mesece, ki še sploh niso bili cepljeni, ali ki so bili breuspešno cepljeni. Kdor bi za cepljenje obveznih otrok ne prinesel, se bo de strogo kaznoval.

Kaznovani mesar. Dne 6. t. m. je bil pri okrajnem sodišču v Mariboru kaznovan na 300 Din. globe mesar Franc Uršič, ker ni hotel nekemu uradniku prodati mesa.

Ponesrečen poskus. Pred par dnevi je hotela neka ženska v neki tukajšnji trgovini ukrasti kos blaga. Pri tem pa so jo zasačili in izročili policiji. Po prvem ponesrečenem poskusu se je skušala rešiti s tem, da je povedala na policiji napačno ime. Bila pa je kljub temu spoznana. Toda poguma še ni izgubila. Vtaknila je stražarju hitro 10 Din. v žep, češ, naj potrdi njeno napačno ime. Toda smola, v katero je vedno bolj letela, se je je trdno držala. Obtožnica je obtožuje radi tega tudi radi podkupovanja uradne osebe, Alojzija Horvat, posestnica v Slivnici, katero so spoznali v osebi te »ptice«, je morala v zapor, kjer čaka na plačilo.

Sumljiva prodaja bakra. Pred par dnevi je prišel h kotlarju O. nek nepoznan možakar ter mu ponudil dva komada bakra v skupni teži 26 kg na prodaj. Kotlarju se je zdelo ta kupčija sumljiva; zato je povabil možakarja, naj se čez par dni zopet oglasi. Med tem pa je obvestil policijo ter jo opozoril na tega sumljivega prodajalca. Ko je možakar čez dva dni res zopet prišel, ga je vzela roka pravice v svoje varstvo. Pri zaslišanju se je dognalo, da je to nastavljenec tukajšnje špedicijske tvrdke »Skladišna in otpremiško društvo d. d.«, nek Franc Trnšek iz Gradca. Baker je ukradel na kolodvoru, ko je nalagal za tvrdo vagon. — Preiskava je dognala, da manjka še 150 kg bakra, vsled česar je tvrdo oškodovana za okroglo 17.000 kron. — Turnšek je bil oddan sodišču, kjer bo za svojo poštenost sprejel zasluženo plačilo.

Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Pomladanska dirka na Teznu.

Maribor, 25. maja 1922.

Danes popoldne se je ob krasnem vremenu vršila na Teznu prva letošnja pomladanska dirka »Mariborskega dirkalskega društva«. Veliko zanimanje, ki so ga vzbudile že lanske dirke, je tudi tokrat izvabilo velikanske množice, ki so s posebnim vlakom, ki je vozil med Mariborom in Teznom, prihitele na dirkališče. Med gosti smo opazili tudi pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, okrajnega glavarja dr. Lajnšiča in visoke dostojanstvenike iz vojaških krogov.

Rezultati dirke so bili sledeči:

Pri dirki Karla Pachnerja (1800 m) so zmagali 1. Rosenbergov »Dolac«, (vodil g. Filipič) 1:33; 2. Filipičev »Larmas« (vodil g. Skoberne) 1:32; 3. Fleischerjev »Garmas« (vodil lastnik sam) 1:33,5; 4. Filipičev »Sarajevo«, (vodil g. König) 1:32. tot.: 20:30.

Dirka Erga (2000 m; buggy 1,30 m dovoljeno): Skobernetova »Sonja« 1:47, Filipičev »Knie-saxtell« 1:42,7,

Filipičeva »Pina« 1.373 Šerecov »Mesud« 1.483, tot.: 20:190.

Kmečka dirka je bila vsled ugodne pozicije krasen izprehod za Domanjkovega »Zajca« s 1.42, tot.: 20:22.

Pri dvovprežni dirki je zmagal g. Fleischer s »Garmasom« in »Mesudom« v 1:47,5, Filipič s »Pino« in »Predo« je dobil drugo mesto, Rosenberg z »Rodaunom« in Filipičevo »Sarajevo« tretje mesto, tot.: 20:210.

Favoriziran par »Servus du« in »Lisette« je bil od dirkanja izključen, ker je vodnik izgubil vodstvo konj.

Dirka je bila tako športno, kakor za vsakega lajka izredno zanimiva. Škoda le, da je bilo več konj izključenih, kar je neugodno vplivalo na stave. Tudi zakasnela oznanitev buggyjev ni bila ravno na mestu. V splošnem pa je dirka krasno uspela.

Trgovina, obrt in industrija.

Pod naslovom »Trgovina, obrt in industrija« bomo objavili odslej vse važne vesti, ki se tičejo teh panog našega gospodarskega življenja. Prosimo vse prizadete činitelje, zlasti trgovske, obrtne in industrijske organizacije in korporacije ter posameznike, da nam pošiljajo za to rubriko prispevke. Naj bo ta oddelek lista verno zrcalo razvoja in napredka naše trgovine, obrti in industrije.

Trgovski gremij v Mariboru ima v soboto 27. t. m. ob 19. uri v Gambriinovi dvorani letošnji redni občni zbor.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Soboto, 27. maja, Parma: »Caričine Amaconke«, Ab. C.

Nedelja, 28. maja, Schönthan in Kadelburg: »Gospod senator«. Izven.

Gospod senator. V nedeljo, 28. maja vprizori mariborsko gledališče znano in priljubljeno veseligr »Gospod senator«, ki se je že pred leti igrala in žela mnogó uspeha.

Objave.

I. Mariborski bioskop naznanja, da se bode predvajala IV. epoha »Mož z rudečimi očmi« še danes v petek in v soboto.

§ Mestni kino. »Kralj maneže«, krasen cirkuški film z vratolomnimi atrakcijami v 6. činih z Lucijanom Albertini v glavni vlogi se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

§ Zgubila se je včeraj na potu iz Košaka do Maistrove ulice zlata verižica s priveski. Pošten najditelj naj blagovoli oddati proti nagradi na policijskem komisarijatu.

Gospodarstvo.

g Prodaja starega kovanega železa se bo vršila 29. maja 1922. ob 9. uri dopoldne v artilerijski radionici (arzenalu) za kurilnico državnega kolodvora v Ljubljani dne 29. maja ob 3. pop. v intendantskem slagališču (na kodeljevem) v Ljubljani in dne 30. in

31. maja vsak dan ob 9. uri dop. v ubojnem slagališču na ljubljanskem polju. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava obleke, obutve in posteljnine. Generalna direkcija posrednih davkov ministrstva za finance v Beogradu razpisuje na dan 12. junija t. l. v svoji pisarni v Beogradu javno ofertalno licitacijo za dobavo obleke, čevljev in posteljnine za finančno kontrolo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Vzorčni semenj v Budapešti se bo vršil od 17. do 26. junija. Podrobne informacije o tem semnju je mogoče vpogledati v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

g Povišanje cen surovega železa v Nemčiji. Zveza tovarnarjev železa je z ozirom na podražanje premoga, koksa, transportnih stroškov in železne rudi sklenila po dolgotrajni razpravi povišati cene za 40 do 50%. Nove cene veljajo do 31. maja, verjetno pa je, da se bo ta rok podaljšal.

g Prva zasebna banka v Rusiji. — Ruski listi poročajo, da je sovjetska vlada po nacionalizaciji starih bank potrdila pravila prve zasebne banke v Rusiji. Banka se nazivlje Južno severna banka ter ima svoj sedež v Rostovu na Donu. Delniška glavica v znesku 2 milijona zlatih rubljev je razdeljena na 40.000 delnic po 50 zlatih rubljev. Polovico delnic je kupila so-

vjetska vlada, ki je tudi v upravi za stopana po svojem članu.

g Prodaja bivše avstro-ogrške vojne ladje »Kumbor« (ex Kronprinz Rudolf). Odelenje vojne mornarice v Zemunu razpisuje na dan 3. junija t. l. ob 11. uri dopoldne v svoji pisarni v Zemunu javno licitacijo bivše avstro-ogrške vojne ladje »Kumbor« (ex Kronprinz Rudolf) nahajajoče se v Tivtu (Boka Kotorska). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

r Tragična igra otrok. Iz Carigrada javljajo, da so se v nekem delu mesta igrali otroci vojake ter vprizorili vojno, v kateri so se razdelili na »Grke« ter na »Kemaliste«. Tepli so se na ta način, da so se obmetavali s kamenjem. Ko so »Kemalisti« po številnih »dobrih strelah« v glave svojih »nasprotnikov« pognali te v beg, so zajeli enega izmed njih ter ga proglasili za »Venizelosa«, ga peljali pred vojno sodišče ter obsodili na smrt. — Pritrtili so na neko drevo vrv, postavili pod njo stol, nanj ujetnika ter mu položili zanjko krog vratu — po sreči pa se je stol prevrnil in »Venizelos« je res obvisel. K sreči je na preplašeno vpitje »Kemalistov« prihitel nek odrasel možki, ki je nesrečnega otroka snel, toda pri tem je zadobil otrok tako hude rane na vratu, da bo težko okrevl.

Pomladanska dirka na Teznu dne 25. in 28. maja 1922.

Začetek ob pol 15. uri popoldne.

Posebni vlak iz glavnega kolodvora točno ob 14., nazaj iz Tezna točno ob 18. uri. — Vozne liste za nazaj vzeti do Hoč.

813 3-2

Pretrgana pesem

Poljski spisala Eliza Orzeszkowa, prevel Vinko Albič. (Dalje.) (18)

Przyjemski je sunkoma dvignil glavo in gledal starega uradnika z izrazom strmenja, ki pa je takoj zopet izginil.

»Resnično,« je rekel, »uboštvo in bogastvo imata različne pomene... jako različne...«

O teh besedah se je obrnil h Klari, ki je sedela sklonjena čez belo tkanino, ki je visoko kipela na njenem naročju.

»Knjige, ki ste mi jo posodili, vam še ne vrnem, marveč vas prosim, da bi mi posodili kako drugo, tej podobno, ako imate še kaj takega...«

»Bi li radi pesmi?« je rekla in dvignila glavo.

»Da, tisto poezijo, ki jo poznam, a ne natanko, samo od daleč...«

Wygrycz je opomnil: »Moja žena je otrokom zapustila majhno knjižnico. Tudi pesniška dela se nahajajo v njej.«

Z nekakim zadovoljstvom je pristavil vljudno: »Klara, pokaži gospodu našo malo knjižnico, morda kaj izbere.«

Klara je odložila delo, vstala in rekla: »V moji sobi je.«

Moj Bog! Ali se je mogla ta celica imenovati soba, ta čumnata z zeleno pečko kakor v drugih sobah, ozkim oknom, z dvema debelima tramoma nad glavo, posteljo, mizico in rdeče pobarvano omaro z ozko šipo! Tej sobi primerna je bila tudi knjižnica. Bilo je več polic in na njih kakih dvesto starih knjig v sivi vezavi.

Przyjemski je stal tik za Klaro, ki se je s prstom dotikala knjig, imenujoč njih naslove in pisatelje.

»V Svici Slowackega, morda vzamete to?«

»Da, to vzamem... tolikrat sem bil v Svici. Pesem mi je znana, a mnogo let je že odkar sem jo čital. Izza mladih let te knjige nisem imel več v rokah.«

Vzemši zelo obrabljeno, očitno mnogo čitano knjigo, je s pogledom preletel še druge, potem pa je s toplim izrazom pogleda iledkico in šepnil:

»Hvala vam za zagovarjanje mojega prijatelja... veseli me, da sem naletel na človeka, kakor ste vi, ki ima kljub mladim letom toliko poznanja ljudi in toliko prizanesljivosti. V resnici je treba mnogo prizanesljivosti, ako človek voče izgubiti vere v človeštvo.«

Potem sta se vrnila nazaj v sobo. On je stopil pred gospodarja, ki je vstal z zofe, se z roko, v kateri je držal klobuk, naslonil na mizo in videti je bilo, da bi rad nekaj rekel, a se obotavlja v zadregi.

Cez malo časa je pričel: »Rad bi vas nekaj vprašal, vas nečesa prosil, in vas že naprej prosim zamere, ako bi bila v mojem vprašanju ali prošnji kaka mala indiskrecija...«

»Prosim, izrecite svojo željo brezobzirno, brez prezovanja,« je odgovoril Wygrycz ter se naklonil. »Soseđa sva, ako vam morem v čem ustreči...«

Przyjemski mu je segel v besedo: »Ravno narobe, jaz sem hotel vas vprašati, ako bi mi dovolili, da vam s čim koristim.«

Krepkeje se je naslonil na mizo in rekel z izredno mehkim, milim glasom:

»Stvar je taka: Po naključju sem dobil vpogled v vaše življenje in v vaš rodbinski krog. Vtis, ki sem jih dobil v vaši hiši, so tako nepričakovano prijetni, da so v meni vzbudili odkritosrčno željo, pomagati vam na kakšen način. Trdnega zdravja niste, razven starejše hčerke, ki vam je opora, imate dva nedorasla otroka, ki potrebujeja še vzgoje. Razmere v katerih živite, so jako skromne. Odrekat se morate marsičemu, kar bi bilo potrebno za vaše zdravje; otrokom marsičesa ne morete nuditi, kar bi jim hoteli nuditi. Vaše življenje obstoja večinoma iz dolžnosti, ki jih vi in vaša gospodična hčerka izpolnjujeta z občudovanja vredno vnemo. Jaz pa imam dokaj, da, celo velik vpliv na kneza Oskaria, ki je zelo premožen, bogat mož. Uverjen sem, si bo knez, ako mu oasnim ta slučaj, štel v srečo in veselje, da vam s čim ustreže. On bi lahko skrbel za vzgojo in poznejše življenje tega malega mladega gospoda, tudi bi se na njegovih posestvih lahko našla služba, v kateri bi bilo mogoče ob manjših naporih živeti zložneje in boljše. Gotovo ne manjka praznih mest, pač pa zmožnih ljudi, katerim se lahko zaupa odgovorna mesta. Ako bi mi dovolili, da s knezom govorim o tem...«

Povesil je glavo na prsi in čakal. Wygrycz je od kraja radovedno poslušal, potem pa je tudi on z glavo klonil na prsi.

Ko je bil Przyjemski izgovoril, je dvignil pogled k njemu, molčal dalje časa, se nazadnje odkašljal in odgovoril:

»Lepo se vam zahvaljujem za dobro voljo in za zanimanje, katero kažete zame in za moje otroke, toda knezove milosti bi ne hotel rabiti... ne, tega pa ne!«

»Zakaj?« je vprašal Przyjemski.

Wygrycz pa je odgovoril: »Ker mora biti človek navajen, od drugih sprejemati dobrote... jaz pa se tega nisem učil in nisem navajen. Bodisi v omejenih ali neomejenih razmerah... vse svoje žive dni sem bil svoj delavec in svoj gospod.«

Przyjemski je dvignil glavo, iz modrih oči mu je kakor blisk šinila jeza. Odgovoril je zategnjeno, naglašujoč vsak razlog:

»Glejte, gospod... Knezu očitate, da se ne bliža ljudem, ničesar ne stori zanje in jim ničesar ne da. Ako pa se ponudi prilika, da bi lahko kaj storil, potem pa se izkaže, da dotični ni volje, srejeti od njega ponujane pomoči.«

»Tako je, gospod, tako je,« je odgovoril Wygrycz in tudi njemu so zažarele oči. »Ako bi vedel, da bi mi knez izkazal dobroto, kakor brat bratu, kakor od Boga z večjim bogastvom obdarjeni človek manj obdarjenemu, a enakemu človeku, potem bi sprejel ponujano pomoč, sprejel bi jo rad in hvaležno... knez pa bi dobroto vrge pred me, kakor psu: kost... jaz pa kosti ne pobrem s tal, čeprav nisem bogat.«

Przyjemskemu je zalila lica lahna rdečica; vse je kazalo, da se z vso silo premaguje in kroti nevoljo.

»To je predsodek,« je rekel, »fanatizem. Knez ni tak, kakor si ga mislite vi.«

Wygrycz je zopet razprostrl roke.

(Dalje prih.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Glavni in izdajatelji: Konzorcij »Tabor«. Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila.

Na prodaj lep železen štedilnik z bakrenim kotlom, velik štedilnik z ploščicami, stiskalnica za 300 litrov (Doppel-druckpresse) in spalna soha iz trdega lesa. Franjo Rajh, Bistrica pri Mariboru. 821 2-1

Dve izborne citre takoj na prodaj. Naslov v uravi »Tabora«. 823 3-1

Vinsko žganje za nalivanje kot sredstvo proti revmatizmu. Trganju itd. prodaja Albrecht Gosposka ulica 19. 808 3-1

Dva lepa okvirja za podobe se prodajata, Zrinjskega trg 6. prtiljeje 1. 822

Proda se stenski telefon. Naslov pove uprava.

Knjigoveški mojster

se takoj sprejme. Reflektira se samo na prvovrstno in samostojno moč, ki je že bila v enakih službah.

Mariborska tiskarna d. d. Jurčičeva ulica 4.

Podpirajte Jugoslovensko Matico

ZOPET DOŠLO!

Velika izbira: Dežnih plaščev, perila, klobukov, samoveznic, moških pasov, palic, čevljev itd. po najnižji ceni pri 818 10-2

Jakob Lah, Maribor Glavni trg šte. 2.

Gospod

išče separirano sobo v sredini mesta, ako možno tudi s celo oskrbo. Ponudbe na upravo »Tabora« pod »J. K.«